

“Het Dashboard is pas het begin”

“Als het Dashboard Passend Onderwijs helemaal is gevuld, wordt het een heel goed instrument voor samenwerkingsverbanden”, denkt Dick Hattenberg, stafmedewerker van de Coöperatie Passend Onderwijs in Almere, die bestaat uit de samenwerkingsverbanden po en vo, een schoolbestuur vso en so en een taalcentrum. Hattenberg heeft meegedacht over de opzet van het Dashboard Passend Onderwijs, dus het zóu kunnen dat hij niet helemaal onbevooroordeeld is. Maar zijn kritische blik heeft hij niet verloren. “Ik hoop dat de PO- en VO-raad niet achterover gaan leunen als het Dashboard er helemaal staat. Want dat is in mijn ogen pas het begin.”

De praktijk

Indicatoren kiezen

“Omdat ik heb meegedacht over het Dashboard, gebruiken wij – de Coöperatie Passend Onderwijs Almere - het al vanaf het begin. Ik heb cijfers uit het Dashboard gebruikt om ons kwaliteitsbeleid te beschrijven en op basis daarvan een monitor te ontwikkelen. We hebben cijfers verzameld op drie betekenisvolle indicatoren die passen bij ons kwaliteitsbeleid: arrangementen voor extra ondersteuning, het aantal thuiszitters en het aantal voortijdig schoolverlaters. Je moet een keuze maken voor welke gegevens je gaat gebruiken. Die moeten passen bij de missie en visie van je organisatie, bij je ondersteuningsplan en bij je doelstellingen.”

Kwaliteitsbeleid

“De beschrijving van ons kwaliteitsbeleid is gebaseerd op het INK-managementmodel. Doel is de kwaliteit van de processen en van de dienstverlening constant te verbeteren. We lopen hiermee vooruit op het nieuwe kwaliteits- en waarderingskader voor samenwerkingsverbanden. Insteek van de inspectie is dat samenwerkingsverbanden er zelf voor zorgen dat ze hun kwaliteitsbeleid op orde hebben en zelf audits uitvoeren. Dan kun je veel hebben aan de cijfers uit het Dashboard.”

Een realistisch doel

“Een concreet voorbeeld: in Almere krijgt 4,3% van de basisschoolleerlingen extra bovenschoolse ondersteuning. Met behulp van gegevens van DUO in het Dashboard heb ik kunnen vaststellen dat een percentage van 3% voor ons een mooie en realistische doelstelling is. We stellen ons dus ten doel om het aantal leerlingen met extra bovenschoolse ondersteuning met 1,3% te verlagen. Daartoe moeten we eerst uitzoeken waarom we op dit moment boven die 3% zitten. Dat kan afhankelijk zijn van veel factoren, zoals geld, het niveau van de basisondersteuning, dyslectie- en dyscalculieprogramma's en de ondersteuningsstructuur van de scholen. De toerusting van scholen is superbelangrijk en daar zitten wel hiaten in. Daar kunnen wij een slag maken.”

Resultaten

Krachtig instrument

“Of het Dashboard samenwerkingsverbanden helpt? Als het helemaal is gevuld wel. Ik tap al geregeld data af, bijvoorbeeld om realistische doelstellingen te bepalen, voor het jaarverslag, maar ook om data te verifiëren. Een koppeling tussen het Dashboard en de monitor Aansluiting onderwijs en jeugdhulp is essentieel. En als je ook de Kijkglazen en de waarderingscijfers van de inspectie erbij betreft, dan is het een krachtig instrument voor samenwerkingsverbanden. Snelheid is nu belangrijk; ik hoop dat PO- en VO-raad haast maken met het vullen van het Dashboard.”

Aandachtspunten

Definities

“In eerste instantie bestond het Dashboard uit een zeer uitgebreide wensenlijst van indicatoren en waren hoofd- en bijzaken moeilijk te scheiden. Ook de definitie van veelgebruikte termen was lastig. Gemeenten, inspectie en DUO definieerden ‘thuiszitter’ bijvoorbeeld allemaal verschillend. Dat is een van de redenen dat we ons nu nog in de eerste fase van het Dashboard bevinden. Inmiddels bevat het Dashboard gegevens van OCW/DUO, de Inspectie en de samenwerkingsverbanden.”

Gezamenlijk datasysteem

“Voordeel van een gezamenlijk datasysteem is natuurlijk dat niet elk samenwerkingsverband het wiel opnieuw hoeft uit te vinden. Omdat we in een overgangssituatie zitten, ontkom je er niet aan dat je soms dingen dubbel moet doen. En omdat het ontwikkelen van zo'n systeem langer duurt dan we hadden gehoopt, hebben sommige samenwerkingsverbanden toch maar een eigen systeem opgezet. Uiteindelijk denk ik dat het Dashboard een heel handig instrument kan worden waarmee samenwerkingsverbanden hun beleid kunnen benchmarken en monitoren, zeker als het instrument een combinatie maakt met de gegevens uit Vensters en Kijkglazen, en te zijner tijd met cijfers van samenwerkingsverbanden.”

Implementatie

“Het Dashboard is niet af als het op de site staat. In mijn ogen is dat pas het begin. Ik hoop dat de raden niet achterover gaan leunen als het Dashboard is gevuld, want dan zullen de gegevens zeker niet optimaal worden gebruikt. Het is belangrijk dat de raden de implementatie van het instrument begeleiden en dat zij ondersteuning bieden bij kwaliteitsbeleid: Wat doe je met de gegevens? Hoe ga je het gesprek voeren met de scholen, gemeenten of ketenpartners? De cijfers op tafel gooien gaat niet werken. Waar moeten schoolbesturen op letten? Wat kunnen ze doen? Zijn de doelstellingen inderdaad haalbaar? Wat hebben ze nodig om de doelstellingen te bereiken? Samenwerkingsverbanden zullen het oppakken, maar ze kunnen wel sturing en hulp gebruiken. Ik snap dat dat alles even tijd nodig heeft.”

Terugbrengen tot de hoofdzaak

“Het kwaliteitsbeleid van de Coöperatie Passend Onderwijs Almere is gebaseerd op de ideeën van Marc Friedman: *Trying hard is not good enough*. Friedman werkt met een simpele set vragen: hoeveel hebben we gedaan en hoe goed hebben we het gedaan? Hoe hard hebben we het geprobeerd?”

Wat was het resultaat? Dat brengt kwaliteitsbeleid terug tot de hoofdzaak. Waar willen we ons voor verantwoordelijk? Het is natuurlijk een open deur, maar Passend Onderwijs moet kinderen in staat stellen regulier onderwijs te volgen met extra ondersteuning. Dat is de essentie. Die moeten we nooit vergeten.”

Tips

- Ga uit van je eigen ondersteuningsplan en kijk of het Dashboard gegevens bevat die je kunt gebruiken. Begin klein. Bijvoorbeeld met thuiszitters. Zoek data bij jouw ondersteuningsplan.
- Het gesprek naar aanleiding van de data is belangrijker dan de data zelf. Bedenk van tevoren wat het doel is van het gesprek. Koppel terug naar het ondersteuningsplan.
- Kies een beperkt aantal - drie tot vijf - indicatoren waarop je data zoekt. Gebruik in ieder geval niet meer dan zeven indicatoren. Dat is niet te behappen.
- Kies de indicatoren samen met je partners; dan zullen ze zich eerder committeren.
- Investeer in kwaliteitsbeleid.

